

ELŐTERJESZTÉS

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2015. szeptember 24-ei ülésére

Tárgy: Tájékoztatás a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosításából adódó feladatokról

Az Országgyűlés 2015. július 6-i ülésén fogadta el az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvényt, melynek értelmében módosításra került a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.). A módosítások egy része 2016. január 1-jén, vagy még később, 2017. január 1-jén, illetve 2018. január 1-jén lépnek hatályba. Az Szt. és a Gyvt. végrehajtási rendeletei várhatóan 2015 októberében jelennek meg.

Az Szt. és a Gyvt. – Önkormányzatunkat érintő - legfontosabb változásai:

1) A házi segítségnyújtás átalakítása

A változás lényege, hogy a házi segítségnyújtás keretében az igénylő szükséglete alapján célzottabb szolgáltatásnyújtásra kerüljön sor, és az állami szerepvállalás erősödjön a nagyobb ellátási szükséglettel rendelkező személyek irányában, annak szem előtt tartásával, hogy a szolgáltatásnyújtás biztosítása mellett minél tovább az otthonukban maradhassanak a segítségre szoruló személyek. E célkitűzés mellett a módosítás a későbbi differenciált és célzottabb támogatás kialakításának lehetőségét is megteremti.

2016. január 1-jei hatálybalépéssel – a házi segítségnyújtás szolgáltatáson belül - két tevékenységi kör kerül kialakításra:

- a **szociális segítség**, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek (a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés, a háztartási tevékenységben való közreműködés, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtás, szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése), és
- a **személyi gondozás**, amelynek keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában (az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása, a gondozási és ápolási feladatok elvégzése). A

személyi gondozás mellett a szociális gondozó a szociális segítség körébe tartozó tevékenységeket is elvégezheti.

A személyi gondozás és a szociális segítség együttesen legfeljebb napi 4 órában nyújtható.

A gondozási szükséglet vizsgálata során azt kell megállapítani, hogy az igénylő számára a szociális segítség vagy a személyi gondozás indokolt-e. További változás, hogy az intézményvezetői hatáskörben megállapított gondozási szükséglet felülvizsgálatára és módosítására az Szt. jogkört biztosít a működést engedélyező szervek számára, mellyel ellenőrzési feladatkörükben eljárva élhetnek.

A gondozási szükséglet vizsgálatával összefüggésben az Szt. új bírság tényállást határoz meg **2016. január 1-jei hatálybalépéssel**, amely legfeljebb 200.000 Ft összegű bírság kiszabását helyezi kilátásba, amennyiben az intézményvezető nem a valóságnak megfelelően állapította meg, hogy az ellátott számára szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt-e, vagy nem a valóságnak megfelelően állapította meg a gondozási szükséglet mértékét. Ezt a rendelkezést abban az esetben is alkalmazni kell, ha a gondozási szükséglet vizsgálata 2016. január 1-jét megelőzően történt.

FELADATOK:

A változásokra tekintettel az intézményvezetőknek a 2016. évi állami támogatás igényléséig, de legkésőbb 2015. december 31-éig – a 2016. január 1-jén hatályba lépő szabályok alapján – felül kell vizsgálniuk a házi segítségnyújtásban részesülők szükségletét, és az új kategóriák szerint meg kell határozni, hogy szociális segítségre vagy személyi gondozásra van szükségük. (Az Szt. végrehajtási rendelete fogja tartalmazni a gondozási szükséglet vizsgálathoz szükséges új szempontrendszert.)

Fenti kötelezettségen túlmenően a fenntartóknak az igénybevevői nyilvántartásban szükséges lesz rögzíteniük a gondozási szükségletre vonatkozó egyes adatokat. Az idei évben, 2015. szeptember 30-áig a 2015. augusztus 1-jén ellátásban részesülők vonatkozásában kell felvezetni a nyilvántartásba a már megállapított pontszámot és gondozási óraszámot.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal nyilván fogja tartani a házi segítségnyújtás vonatkozásában a megállapított gondozási szükségletre és az ellátott számára nyújtott szolgáltatás tartalmára vonatkozó adatokat.

2) A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakítása

Az elfogadott törvény szerint a családsegítés vonatkozásában csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet **2016. január 1-jétől: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében**. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, kötelező önkormányzati feladatként jön létre.

Az integrációból fakadó feladatok ellátása rendszeren belüli erőforrás átcsoportosítással történik. Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is az Szt., a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a Gyvt. tartalmazza. A két törvény

szakmai végrehajtási rendeletében kerül majd szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei.

A **családsegítés** Szt.-beli szabályai módosításra kerülnek, melyek közül kiemelendő, hogy

- módosul a feladatellátási kötelezettség szabálya: családsegítés biztosítása már nem lakosságszámhoz kötött, hanem **minden esetben biztosítani kell az önkormányzatnak, ha polgármesteri hivatalt működtet** vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van;

- a családsegítés keretében végzett tevékenységek pontosításra kerülnek, emellett e körben új feladatként jelenik meg

- **2016. január 1-jei** hatálybalépéssel a **szociális diagnózis készítése**, amelynek során a család szociális helyzetének átfogó vizsgálatára kerül sor, megalapozva a szükséges szolgáltatásokat, és amely kötelező jelleggel bír a szolgáltatás nyújtójára;
- **2017. január 1-jei** hatálybalépéssel a nagy létszámú intézmények átalakítását követően **támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladat.**

A családsegítés keretében tehát biztosítani kell 2016. január 1-től:

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalmozással és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- g) a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt településen és fővárosi kerületben működő családsegítést ellátó szolgáltatóknak a menedékhelyről szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítését,
- h) a járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatóknak a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó, a szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra - a jogosultsági feltételek fennállása esetén - kötelező szociális diagnózis készítését azzal, hogy a feladat ellátásába bevonhatja a nem járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatót,

A családsegítés keretében fentiekben túl 2017. január 1-től biztosítani kell:

- a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás lesz, az **ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal**. Az új feladatmegosztás a következők szerint alakul:

- a **települési önkormányzatok** feladatkörében marad a **lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása**. Közös önkormányzati

hivatal esetében a hivatal székhelye szerinti település biztosítja a szolgáltatást a közös hivatalhoz tartozó valamennyi településen;

- a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a járásszékhelyek települési önkormányzataihoz kerül. A járásszékhely településen működő szolgáltató illetékességi területe a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások, valamint a speciális szolgáltatások vonatkozásában kiterjed a járást alkotó települések lakosságára.

Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a központok részéről szakmai támogatás nyújtását írja elő a Gyvt. a szolgálatok irányába.

Továbbá a központok új gyermekjóléti feladataként jelenik meg 2018. január 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a Gyvt. 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a Gyvt. 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez, bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék

természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;
c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

Gyermekjóléti szolgálatot állami fenntartó, egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet. A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

FELADATOK:

Tekintettel arra, hogy a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető, eddig az időpontig szükséges az új szabályok szerint feladatellátási kötelezettséggel bíró önkormányzatoknak létrehozniuk az új intézményeket, vagy a szükséges átalakításokat elvégezniük. Ennek érdekében az Szt. 136. §-a és a Gyvt. 174. §-a alapján a települési önkormányzatoknak 2015. október 31-éig felül kell vizsgálniuk a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A Gyvt. és az Szt. végrehajtási rendelete fogja tartalmazni a feladatellátás személyi, tárgyi feltételeit, mely még nem jelent meg, így a felülvizsgálat egyelőre nem végezhető el.

Az ellátási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a Gyvt. 2016. január 1-jétől már **nem engedi a gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását**, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni. Ugyanakkor **továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás** mind a szolgálat, mind a központ feladatai vonatkozásában. A szolgálat vonatkozásában társulásos feladatellátás esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy nem lehet a közös hivatalok egységét megbontani.

A települési önkormányzatoknak 2015. november 30-áig kell döntenie a feladatellátás új rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról, és ezen időpontig kérelmeznie kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ finanszírozási szabályait a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 2. melléklete tartalmazza.

Tisztelt Képviselő-testület!

Önkormányzatunk a gyermekjóléti feladatokat és a családsegítési feladatokat jelenleg az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása keretében látja el, a Társulás saját intézményén, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat útján. (A gyermekjóléti és családsegítési feladatok mellett Önkormányzatunk a Társulás útján biztosítja a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és az orvosi ügyeletet. 2015-ben az Önkormányzatunk által fizetendő Társulási hozzájárulás összege: 183.990.-Ft/hó, továbbá az orvosi ügyelet működtetésére: 263.719.-Ft/hó, azaz összesen: 447.709.-Ft/hó.)

A közeljövőben megjelenő végrehajtási rendeletekben foglaltak ismeretében a feladatellátás törvényben előírt felülvizsgálata eredményeként a Képviselő-testület dönthet úgy, hogy

- 2016. január 1-jétől önállóan, saját fenntartásában látja el a nevezett szolgáltatásokat, ebben az esetben azonban az Szt-ben és a Gyvt-ben, valamint a végrehajtási rendeleteikben meghatározott, fenntartókra vonatkozó szabályokat be kell tartani, a fenntartókra vonatkozó kötelezettségeknek eleget kell tenni (alapító okirat módosítása, személyi-tárgyi feltételek biztosítása, szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés, stb.) , vagy
- a továbbiakban is társulás keretében látja el a feladatokat. A feladatok társulás keretében történő megszervezésére oly módon is lehetőség van, ha az önkormányzatok különböző járások illetékességi területén helyezkednek el (más járáshoz tartoznak pl. Csorvás – Békéscsabai járás, Árpádhalom – Szentesi járás). Ez esetben a jogszabályi kötelezettségeket és egyéb együttműködésből fakadó kötelezettségeket valamennyi járásközpont felé teljesíteni kell. A társulási forma esetén állami támogatásra a társulás gesztora jogosult.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést vitassa meg és hozza meg döntését.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete tudomásul veszi a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) módosításából adódó feladatokról szóló tájékoztatóban foglaltakat.

A Képviselő-testület az Szt. 136. §-a és a Gyvt. 174. §-a alapján a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módja, szervezeti keretei felülvizsgálatát a végrehajtási rendeletekben foglaltak ismeretében végzi el.

Felelős: dr. Garay Rita polgármester
Határidő: a felülvizsgálatra 2015. október 31.

Tótkomlós, 2015. szeptember 15.

dr. Garay Rita
polgármester

Az előterjesztést készítette:
Kvasznovszkyné Szilasi-Horváth Krisztina jegyző